

Lug'íñ Belétullê'ñ Dombore

Magara 14

¹kí moon'j̄ sog díg íssa namá pařisñ̄'j̄ tařu dígin tón nyáŋa álán̄ náŋ kámíal kwa namás kayé nás íssa sí náŋí keneli ²namá duó díg déén̄ tabáŋ̄ eré kékéna nás tarňa kurunta leye, ³íssa namá pařisñ̄á na múaŋ̄ dalíja ḡuud páálíja sí iŋ̄ dáál̄ le tullé lai álán̄ kí moon'j̄ sog dáweŋ̄ kawe, wala tullé áiba? ⁴killá kuwa nyét namá d̄um kúál. íssa namá ila duó sí tiō ná dáwen piá ná nyŋ̄á ⁵íssa namá killá kuwa sí in iŋ̄ abás d̄ien dió duo kwé kee wala gal nuuŋ̄ ná kí moon'j̄ sog róo poí bát kí kajal áŋ̄ jee bâ ná rááŋ̄ ⁶walá belé as kuméba álaŋ̄ aŋ̄al. ⁷ísa namá jáḡila nás sóólá lóóná bárŋ̄'j̄ tulléna keéli namás yeeŋ̄ sí in mitíl taan̄ ⁸abái duo bîrsiliŋ̄ s̄ubu lé imaŋ̄a lóó tullé lé ajóón̄ba, mat níŋ̄ duó díg sí kameŋ̄i náŋ̄ d̄ile soŋ̄á sagal li ⁹abá ináŋ̄ eŋ̄a jiříré duŋ̄o báŋ̄ él náis in kuwá in duo sí d̄íŋ̄ kutí janí namáis tabu t̄ui namá joo ná lóó júrus díg le jón̄ ¹⁰marraŋ̄ abái kamaŋ̄e bá lóó abr̄ŋ̄aŋ̄ kussé díg le jón̄ eláin abá d̄íŋ̄ jiříré duŋ̄o él bagísíŋ̄ ji in kuwá japáḡ käl itírig lóó bárŋ̄'j̄ tulle les jawnyíŋ̄lia ji sí námáis sóólá nyétiŋ̄ daar lé baḡi kulŋ̄iel ¹¹iđíŋ̄ ná abá duó déén̄ suur sí appá pii baŋ̄ dalál̄ kawal na abá duo déén̄ suur sí dalál̄ pii báŋ̄ appá káwal. ¹²íssa namás déén̄ jiříré duŋ̄o sis in kwá abá kuwa sí kí dáaŋ̄ wala gal kí ar'j̄ namíŋ̄ jamaŋ̄akíŋ̄ anpára wala kieŋ̄ bárŋ̄a wala gal aala kawája sí a jamaŋ̄ba na abá inálaŋ̄ jaá yeeŋ̄ dog báḡín kameŋ̄e námái d̄íŋ̄ kawýya ¹³marraŋ̄ abá ji namíen̄ s̄ubu jaw kuwa ál̄ ji jemeŋ̄el bá aw ná pagaríŋ̄na na martala na mersoŋ̄na na kuruŋ̄a gé na ¹⁴lia ji bas assô jomíti yeeŋ̄ kí see kíŋ̄ kíyo ágíŋ̄ kawýyaba ji kíŋ̄ kíyo báíŋ̄ jató kawýya asá kuwa wariga sálákéŋ̄ítá ¹⁵ălbá killá kuw'j̄ dio dig ela belé sí kelamí alá sidâbiŋ̄ túga kaiŋ̄ ná káwiŋ̄i namás íssa sa sí in kwá assô duó it díŋ̄i álán̄ wuón̄ kuri le namíya amí ¹⁶íssa namás in kwá duó díg namíya appûŋ̄ s̄ubu piá na kwa soŋ̄jâ emeŋ̄a ¹⁷ila s̄ubuŋ̄ tin lé namá déén̄ ko ii sí adeŋ̄ piá álán̄ kila kwa sí taříŋ̄ piá ál̄ kameŋ̄e nás in kwá bél ótójá nyéti asila gé; ¹⁸yeeŋ̄ nyéti namás kawé ná gabalaŋ̄a kóeli duó wař̄o kuŋ̄oŋ̄ namá in kwá ká naa daki r̄ay ula namá weel áaŋ̄ oo ná agil ař̄i kí gabalai yâ ¹⁹duó keer namá in kwá ká wař̄oŋ̄'j̄ kuŋ̄oŋ̄ kansára oos ula ináŋ̄ namá döra aŋ̄ ná ani ás'j̄ jáříbeŋ̄ ař̄i kí gabalai jundíḡi ná oo yâ ²⁰.keer in kwá na dakki yâŋ̄ kwé si yîo ká taga aŋ̄ élba ²¹ela koy namá wař̄oŋ̄ nás déén̄ sagal sí kwá lia toŋ̄iŋ̄ siid sí namá kilmá tokké eŋ̄a namás déén̄ koy sí in kwá ař̄i war war kájíleŋ̄ já ná oroŋ̄a lé joo nás pagaríŋ̄na na martala na kuruŋ̄a na mersoŋ̄na sis jel ²²koy namá in kwá sagal ař̄i ela ál̄ gi déén̄iŋ̄ jiŋ̄o ká marr'j̄ lóó díg si kaiŋ̄ ná palanji. ²³yé sagal namás déén̄ koy sí in kwá baruŋ̄aŋ̄ koroŋ̄a appála na bayála lé joo nás kuwa sis kí durú jél nas dúíŋ̄ toŋ̄ pis eeŋ̄ ²⁴ká gíš amin̄ kila kwaŋ̄ dio ál̄ kamaŋ̄e duó á keba álán̄ in s̄ubuŋ̄ nařmíye iwe. ²⁵temeŋ̄ álán̄ kí ii majir jaŋ̄ kwa soŋ̄jâ kaiŋ̄ ná kí íssan̄ kařn̄iŋ̄ íssa namá d̄i lés jaŋ̄o nás in kwá ²⁶abá duó kee ná dúlé úndul ná déén̄ aba na íya na yâ'j̄ kwé na kékéŋ̄ dogólá na kékéŋ̄ barňa na kékéŋ̄ kařn̄i namaŋ̄ déén̄ suur sí dog dúlé soŋ̄jâ á kóřjíba ka sí bát kaři agí lúúba ²⁷álaŋ̄ dúíŋ̄ majir eeŋ̄ duó bi duó abá

déén kaldábu á bawaba álan gí ka kari lúo majir taga an eeñ ba.²⁸aí abá díen dio duo kwa álán durduri tómó maiñ yé bá lañ dû añ ooñba nas jutúmoñ óta jábí díen temen nini asañ ela durduriñ jutúmo agýa²⁹naa abálañ innañ lañ á piába taga durduriñ jutúmo agýa asá déén díbé jabí na duo bi duo abá jágilá bá sín yee bája piá³⁰ná in beleñ in jalpák asá durduríñ díbé jábí namá toiño asañ agé.³¹aí dog bagil abá ábu díg kóel álán kí ábu keer kéról yé dû añ ooñbá ná jágil kí kaldaga líríná waye taga pia lañ álán kali íní abá ela ábu díg kí líríná wayéñá aw úndul³²naa abá yé taga tañu ásín keerba báñ kékéñ mirsala saba keer lé ádeñ piá nás kékéñ kátiá asá yé kara kaiñ nás tánaba námá iñó ná dóñá káwal.³³naa námá iná lañ tag ii díen daó duo bi duo ná kékéñ údóná nyét údóná á jundiba ka sí tag kari á gín lúba.³⁴kera tulleê marrañ abá déén ranyiñ jio déén ranyiñ asi keer ai níñ kawial lia³⁵ela kera wala suru lé tullé aiba walá biis lé tullé iba marrañ báñ déllin kamíñal duo it nas killo kee nás kel aam bá aw nás kel amí.

magarra 15

¹ela tin lé naa díginí kwá na na katiña kwá namá kéle nás issa sí túlle kayé asañ déén belé kelkámíyá²marrañ párisíná na musa'ñ dáálí gúud páálíná namás kayé ná nañ naña kawe ná in kámiña in duó kayé nás katiña kwa sí tñriñti nañ keeñ nñuñ kaame.³lii lia issa namá yeen sí in mitíl si tañ⁴aí bá in buwa ása díen dio díg urñjá píri kee namá killa urñjáñ díg júña , yé killa urñjá tiise na tiise sín añ júndibá ná jee ná ela urñ tog sí kónjí ál júña namañ sín búlo⁵.na lia abás ela urñ sis búloñ báñ ná katab jawrítí námas beto ná tón jee.⁶lia yé bá kékéñ jaruña na kékéñ jirána sí tañjá námas in kwá kí giñ gí kilmaña arra simó iñi nás ká dúñj urñ ila umboñ ál júña⁷naa ká biñja in gís amiñ doorá iniliñ bá yé ii nañ biñja jaató jawíl kilmaña simmó iñi ila katiña duño togín úuñ ál túúbeñ ena míñ kí killa kerja wayyéñá tiise na tiseñ uuñ ál kwá warriga gé ná á kóeliba álan túúbeñ kinjí⁸wala gal kien tabuña lé in baa ása yáa pudanøa ridína wayye kee namá ridíñ tog jio yé bá sañ másáraja utú á jaba nas jaa ná toñ parel álan ila ridína tog sí kí raa kónjí nás buló⁹na lia abas ila ridína tog sí búlo yé kékéñ jaruña na jirána sí tañjá pii nás in beleñ aí kal bel nai kilmá bawí ká taraj dúñj ridíñ ila ál júña ása umoñ¹⁰kí doora in ká in gís amiñ híllâ wuñ melegan dair lé kilmañ simiñ kee elá katiña duño délinjíñ uuñ alá túúbeñ ena.¹¹issa namás déén belé tabúñ nyáñja ná in beléñ bá duó kékéñá nás dogólá keya aw keñá¹²kwé ití kua'n namás déén ába sí in kwá báa ka sí dúñj gi sabanø mirot janí díen ába namás kékéñ dogóla aw dog sí mirot ñara.¹³walá soñjá ás kúñiba elá kwé ití kwanø kékéñ ótá asá kékéñá nyét namá rimmo jawla ná baru keeñ le nyáñja ilá namá jain taraj díg kénjá séléminj máañ keeñ ótanjá sí namá walaw walaw piá nás agé¹⁴abas keeñ ótójá nyétin si agé namá barú dio duur kárñ naa ye sí namas lóó maké le tie.¹⁵naa yé namá nyáñja nas deen suur ila baru duño díg sis tangítin piá ila duó namá déén ray ádeñ piá álán boldoñja sí nñuñ íni,¹⁶namás in ena álán déén dio sí kí killa kwa piis piá ál killa boldoñja kaiñ ná amenjí marrañ dog duó á kékéñába álán arí díg íni ná amí.¹⁷álba déén tañu déén loo waiñja namá in kwá dúñj ában tangít nñiñ gee ná nñuñ pis kamme namanø si sañi na ka sí íne nái duur pii¹⁸aí awalá sín ná dúñj ába le awñj nás in waa abá killa katiña al á jawil na ji sí ii nais á .¹⁹ká naa it á añba álán gi dññj kwé karja ka sí naa in gí jañ niná ál kññ tangid kwá sí jéél.²⁰namás jawla ná déén ába le pínjí naa ila tin lé asá kaiñ ná as jígnjiba, déén ába namá jágilá namás déén kweñ uu ayíñ ena namás déén kwé le jawnjí nás bawa piá na kelleñjas amí²¹déén kwé namás ye sí in kwá ába ká killa katiña al á jawil na ji sí nas á. naa ká it á añba álan gi dññj kwé karja .²²déén ába namás táári kwá sí in kwá aí war war si juri tullé kwanø si bell nás biñjí na déén torí le tarne baa na peréta nás jaa²³naa nuní boorô daabenø báa aí nás itíñ súbu na nyorre káa²⁴iññj ná dúñj kwé way si nañ si jawla nañ si júña nañ si búñjí inálañ yeen namás kayé ná nyorre kawe.²⁵duó bain níñ kwé appâ kwanø namás ray kaiñá abá él ná

toníŋ dakki pago namá toŋbolíŋ kola kel amí²⁶ idé namá koy díg sí taríá ná in iŋo ka ii ná eŋa
²⁷ela koy namá in jái díŋ bára ii ná él díŋ aba namá nuŋí booró díg daabeŋ piá eláíŋ ná yé kí
 appe waiŋa.²⁸ela kwé appá kwaŋ sí namá kilmá tokké eŋa namá úríŋí álán tóŋ kárí, déen ába
 namá nyáŋa nás dagá dagá piá álán tóŋ kárí²⁹yé namá déen ába si jái ine jagíl kí kin ayéŋá ká
 bá aiŋ ná díŋ koy aŋ na tóóríg díŋ belé á awríŋíba walá tóóríg dog in as járiba asáŋ máaŋ kee
 díg dog dabéŋ jáa ná kí kúŋ jaruŋa súbu káa.³⁰marraŋ naa ăl díŋ kwé nyáŋa ná kíŋ máala kí
 ajálanja ala ala piá ná tóŋ waiŋa namás ye sí nuŋí booró dabéŋ jáa.³¹déen ába namás in kwá
 dúŋ kwé jí ná kékéríg kí gi lóo tog kaŋ na ari nás ká aŋ ka bá díŋ ii³²marraŋ jí kal aw ná gí
 kilmaŋa simó eŋi ná súbu káa eláíŋ ná díŋ bára way naŋ si asi keer jawla ná júŋa naŋ si búlínjí.

magarra 16

¹issa namás kékéŋ majira sí in kwá tóóríg bá duó kawáj kékéŋa nás in aaŋé ál déen oro jáa duŋo
 kékéŋ ótáŋá waŋa waŋa pii.²yé namás taři piyá namá iŋo in ka ii ăl ká díŋíŋ kel aam tááriŋ jílón
 gár janí na naa ká á welba álan jí in tááriŋ oro jáa³ela oro jáa duŋo namás déen suur sí in kwá
 na naa ká ka níŋ â ná dúŋ sagal kóel ála'ŋ dúŋ táári lé kara jái, ká walá nii kakíré á aŋba álan
 turíŋ táári â naŋ gís tabu túti álán duó lé sáat á.⁴ká alun si ka níŋ â abá gi íne dúŋ táári le karâl
 áisan kwa kíen toŋa lé kíříŋjal .⁵namás jawla ná déen sagalín kíyo kwá sí taři piá, namá maiŋ
 waarr kuŋo sí iŋo jí dúŋ sagalín kayo niin se jeyá ?.⁶ása zatúnaŋ daři píříŋá tamáŋ eyá, ela oro
 jáa duŋo namás in kwá kíŋ kiyón gár jabu'ŋ ná waarr dû jón nás píříŋá oos jaříŋó..⁷namá aw
 kwaŋ sí i;mo jí nin si jeyá? yé namá in jái ása gomoŋa góldo píři eyá' oro jáa duŋo namás in
 kwá kíŋ kiyón gaár jabuŋ nás wayyéŋá tamáŋ jaříŋó;⁸sagal namá ela oro jáa koron sí kékéŋ
 tolomaŋ adi awsa jíŋi idíŋ ná in daldíŋíŋ kwa soŋjá tolomáŋa gé míŋ kí hérraj kwa.⁹haa ká in
 gís amiŋ in daldíŋíŋ máala asá táári bá ásaŋ killa kwa sí bányíŋi ál jányíŋi kóeli álán kíyéŋ
 jarauŋa beŋ in namá elaiŋ ii ná abá ela kawaja júŋo biŋa sí bágíšíŋ toŋ luuj lé kíříŋjal .¹⁰na duó
 bi duó abá ari ití lé amaní nii báŋ ari appá dog amaní nii, na duó bi duó abá ari ití lé koron ii ari
 appá lé dog báŋ koron ii.¹¹na abá íne daldíŋ kawajíŋ lé amaní á baŋ ba kawíjiŋ see lé kíě álán
 see tí ii.¹²na abá bí duó keeríŋ ótá lé amana á baanba kí yé álaŋ kíen ótá íní,¹³koy á keba ásaŋ
 taga sagala aw sí táái piá, abá aw gé baŋ tog sí irel na ila keer sí ná kóel, wala gal baŋ tog sí íří
 jágíti na ila keer sí nás duus pii. bí wúo sí kí sóŋgoŋaŋ bagí arra taga áŋ bába'¹⁴parisíŋa killa ál
 songoŋa si kóeli namá in belé sí nyétiŋ kel kámé lia namá kayé nás íssa sí bája kawe.¹⁵íssa yé
 namás yeeŋ sí in kwá bí killa kwa baanbá asá kíen súrjá kwaŋ káŋjí le beréŋel marraŋ wúo ás
 kilmaŋaŋ arra loom.ari elá kwa íří kawrítia báis déen riŋ jít ii¹⁶músaŋ dáálí na domoŋ kwaŋ
 domoŋa waarr sí iwiŋé namaŋ yáye paago. míŋ ila tin lé kwa básiŋ kwa sí wúoŋ kúříŋjí belé tullé
 híŋí kírsiŋa namaŋ níŋ duó bi duó délé suur sí jágáti.¹⁷ela soŋjá waarr ii álaŋ jawil na suuru warí
 iŋi míŋ kí ála'ŋ dáálíŋ trim tog warí eeŋ.¹⁸duó bi duó ná yáaŋ kwé sí jundi ná dúti nás yáaŋ kwé
 keer dúti elá bá ajiřiŋ ii ná pii na duó asá elá yáa sí dúti alá kundé bá ajiřiŋ ii ná pii¹⁹bá duó
 kawáj kékéŋa naŋ haríříŋ grambúboŋa tulléŋa tááráŋa jíti namá níŋ kékéríg baj le kee ná namíyen
 subuŋa appa'ŋa pii.²⁰déen toŋíŋ tšuŋ namaníŋ pagarí díg aw ná in lazarios kaříŋi , lazarios
 namás kíyáŋa suur keŋjá.²¹yé namá níŋ jaaŋ álaŋ ila kawájíŋ sidab lé ari díg pólé ná amí ásaŋa
 namá ánduliŋi ná sín lazarios sí kékéŋ kiyáŋa lemeli²²ila pagarí namá way meliga namá éle ná
 bawe nás biramíŋ kili keerí. elá kawáj namá dog way namá kurí.²³álbá way ináŋ ná kúříŋi palí
 namá búló ná pay'ŋ barú kee ná míneŋ iŋdel, álbá núŋi j'wí namá law ná lazarios sí biráimíŋ kili
 kee.²⁴namás jáa nás biraim sí taři pii, báa biráim kal gís dúŋ uu itíŋ ayíŋ eeŋ aři kal lazarios sí
 aden jáa ná déen torí koró jábí náis dúŋ dáálí liŋ iđíŋ ná ká in utúŋ dio soŋjá bílen álíŋ.²⁵marraŋ biráim namá in jái, aw ná gi ila uu tabuŋ wajíti al jí sálá jaŋá ótá tulléŋa níŋ jumbíti,

na lazoros násin otálá jitila búlti. naa gal kabá yé ii ná baj lé kee na jí ná kí way mínej jíndel
²⁶.kin sí nyét jundí dáíy tás lé kí díeñ garúl tírim appún diñ kayé abá duó kee ná kóel álañ inderej
jee taga añ jee ba na enderej duó á keeba álañ ínej dáaleéla. ²⁷jí gí sáát aw ká dúíy báa biráim
lazaros sí dúíy báañ tóy ádeñ jáa. ²⁸lii ká bárja oos añ ká nás sawgeñ piá álañ yeeñ dog in
bíileñ jeñjíy lóo a kélalba. ²⁹biráim namaá in jáwí kañ si müsa na domoñ kwa sí nyét kaiñ aaw nás
díeñ domoñ kel kámiá. ³⁰yé namá in kwá lóo lo báa biráim marrañ abá duó díg kuula díilé píjí
bañ túúbeñ kíñi. ³¹biráim namá in jáwí abá domoñ kwá sí kel as kameba yeeñ taga see añ
kiyeba aníñ si kuula lé dóo díg sáálá eña

magarra 17

¹issa namás kééñ majira sí in kwá jíñøja álañ kwa keeñ kañja káwal kí se ii álañ élal ²marrañ
mina aw nás duó it sí põi al kí dééñ dorá éla ila níñ tullé ii ásañ ye sí dida kuí kírgul ná roó
kamíñjal míñ kí eláin álañ júndí na kin dokkéñjañ dio díg kañja piá. ³kíñ surñá sí bagíl abá díñ
bára kañja pii bá gurgúreñ jáa na abñ túúbeñ eña bás kúní jááso ⁴abá yé kí sog tog díñ irí
kañja asiña sabe piá na asiña sabe wañjíti náis in beleñ ká ál túúbeñ eña bás kúní jááso.
⁵kurémañas lon pii sis in añaé dáíy gís see jañ ii jányi ⁶yé namá in jáwí abás bí see jañ nii bañ niná
mustard'ñ dólón bás in zulu sí in buwa jangíñjó ná joo ná rö dio jurgúñjó na yé bágíñ bagí
piá. ⁷añ bá inbuwa ása díeñ dio díg koy kee nás murát pii wala gal nás kééñ urñjá jaan aña ilia duó
dééñ koy sí anañ ray wañja in sañ kwá Ínes jando ná joo ná nñj jám? ⁸yé tullé áibá álañ in kwá
álañ gís dúíy námie assíleñ jáa díñ jibe nimaya lé jírgó ná gís ájíñjá jáa ila tin lé ál ká añ ná nñj
aam na koro abuñ lia jí mat nín jám nañ nín koro jaaba? ⁹yé ela koy sí assô kwá eláin ná ari it
éla asá ye sí ááñe álañ piá naa in? ¹⁰namá dog díñ lé píjíti abá bí ú'djá nyét inálañ baw aísa
aané álañ báa bá in buwa kí koya nyokóla kaañ. kí bá dééliñ dáíy táári ila sí kaw al in lón álañ
káa ¹¹issa asá jawla ná jurasalam dútíñjí namás kí samara na galíñjí kinaj táás lé beto ¹²álbá yé
elle díg lé kaññjínamás kí kwañ wayyeñ káíté nás kewa kaiñ kella kwa namá itíñ káré ¹³namás
ye sí arka káwe sagal issa kál gís dáíy uu in ayíñ eej ¹⁴issa al yeeñ sí jágíla namás in kwá boo
nás kíñ si surñá pagíja sí bawli yeeñ inálañ abá keené kíñ surñá namá tia iñjí. ¹⁵díeñ dió díg
álbá jágíla ná dééñ suur tiyá eña bás jañjo ná wañja ná wúo sí kí urú galaña pálí. ¹⁶namá él ná
íssan tarjan dakki kurgoñ poí nás assô kwá namá samara duño áñjá. ¹⁷issa namá iñjí kwa waye
nyét tiyá á benjbá? na killa kwa kernja tiise aál kaiñ? ¹⁸killa kwañ dió bálbá délin in jáardunjo
wañja ásañ wúo sí galaña páálí? ¹⁹issa namás in kwá ása jawla ná joo díñ see jañ náis jíñ akeer
piyá ²⁰assi díg parísíñjá namá issa sí kíñol nás in ááñe wúoñ kuriñ náán úndul? yé namá in j'wí
wúoñ kuriñ in á úndul ba niná álañ bí kí kíñ kúñjíñ zariga tolodíñ bagíl. ²¹na wala kwa in añ
aáñjal ba ál ini ii walá ál híllá ii idíñjí ná wúoñ kuriñ díeñ dió kee. ²²lia issa namás kééñ majira sí in
kwá ila tin úndul álañ boñjí alañ duldíñ kweñ sog díg bagíl marrañ bí ila sog sí taga áñ bagílba
²³.kwa bíja in gí sínj ááñjal bagíl yé ál hillá ii yé ál ini ii péllét a boba álañ ye sí karí búlo. ²⁴in kaañ
uuñ ii eláiñ ná daldíñ kwé dééñ sog lé in lón iná dañjí al ulmel nás dééñ júlmúla saaba díg lé
jawlítí nás saaba keer agiñel ²⁵marrañ yé maiñ báñ sonjáñ bílen eej ná in tiníñ poreña báñ ye sí
karíñjál. ²⁶in álbá naáñ tin lé eña na lia duldíñ kweñ tin lé bañ dog inálañ eej ²⁷kwa báñ kaiñ ná
nñj kame na koro kame na yáañjas kaníya na kereli namañ ela sog paago ál noah oulúgín dió
kári. lia namá koroñ kútrógo él ná yeeñ sí nyét paaso. ²⁸naa ari yé ii dog asá lúútíñ soga lé eña
kwa báñ kaiñ náñ nñj kame na koro kame na jañjí jaraj kawe na kusonjeli na toña kutume.
²⁹marrañ sog éla ál lúút sodóma sí júndí míñ jawíl utú na duru riñjó namá yeeñ sí paso ³⁰naa in
sog báñ inálañ eej ela sog lé ál duldíñ kwé úndul álañ lónjóla. ³¹duó ál dééñ tonjíñ sibí lé kee dû
añ búúñjóba álañ jee ná kééñ ótá baw al dééñ pañ duu kwañ lé kaiñ namá inálañ ii duó al røy kee

tón aŋ waiŋaba álaŋ aŋi baw.³² aŋ aw náis lúútiŋ yáaŋ kweŋ lóŋítiyá.³³ duó bi duó nás dééŋ ku ii jómbórel dog baŋ dóŋá kúrú duó al dééŋ ku ii básiŋ kúrú,³⁴ na ká kí see ii gís ámiŋ ila luul lé báŋ kwa aw pítí tog lé koŋal namá duó dígi sí kabe na keeर sí ná kundíyal,³⁵ yáaŋa aŋ báŋ kaiŋ ná kaan arrá kawne náma' tog sí kabe na tog sí ná kundíyal.^{36..37} yeeŋ námá in káŋol ăl lii loŋpii íssa namá in jái lóó it ná kuul kee kuloŋa káldiŋa baŋ déé lé iſiŋul.

Magara 18

¹Yé namá yieŋ sí sítíl risiŋjo álán̄ si kérén̄ kumeli kuro álán̄ ájúŋal ba. ²In beléŋ elieŋa lé âl jariŋ kee kila—lé âl lonpii—sí káli ákaweba na âl kwaŋ belé sí sítíl kinneliba ³Na ila ellé namá yáa armala kékŋá ,yé namá lónŋá díŋŋá dêlē ʉndúl,jullón̄ álán̄ sis see aŋ kúŋ iworanjáŋ erre ⁴Idíŋ ná sogga soŋŋá lé ákólinjiba álán̄ júlló ,maraŋ soga díŋa—lé namás déen̄ suur sí sítíl kwá, 'ká âl bá in ámiŋ lonpii—sí káli álá awuba na god duó sí káli álá awuba ⁵Idíŋ áiy saa in armala ka sí ʉu jitti piyá' ká álán̄ ye—sí uló álán̄ si see sí sítíl búlón̄, idíŋ álán̄ ka—sí áiy ʉndiba álán̄ déŋ misín̄ iskál aŋ kérén̄ ⁶dé logpii namás in kuwá" kellas bám ila sí alá jíleba aiy beléŋ . ⁷Yé logpii kila sí see ásíŋ êlbâ âl sii yee luul na tó kollas komme walla ? ⁸Ká ámiŋ gís biŋa—sí yieŋ—sí see síŋ éle waar" idíŋi abá duldíŋ kwé êl, áŋ búlón̄ bá see jây—ii súurúŋ írí ⁹Na kin seeŋa kila kwa sí beléŋ ál kíeŋ súrŋá sí sítíl ál yieŋ gé ná see gé ná kuwa kerŋá kírsiŋa ¹⁰Kwa ɻaw namá írí kékŋé mǎsíŋ lé álán̄ kámal,duó tog namá pírisíŋále kékŋá na keer namá gal dígiŋnîga duŋŋo kékŋá ¹¹ídé píris duŋŋo namá kerrra ná ótárŋá déŋ suríŋ sí júma,'lonpii,ká assô gís ámiŋ idíŋ ná ká in á aluŋba ni ná kuwa kerŋa jittiŋa ,na kuwa âl see jaŋy kowá á geba wallagal nii ná in dígiŋi duŋŋo ¹²Ká ása buur ɻamúŋél kollín̄ diwó asiŋa ɻaw.naŋ dog bá awíti kila,ŋ dió âl sii bumbíti.' ¹³Maraŋ dígiŋiŋa duŋŋo,bá karra kerra,namaŋ péllét kékŋi káŋŋi írí ájágiba jawilí,maraŋ namás ku írís tan,ná in beléŋ logpii,tulliŋ si jaŋ dúŋ erre,katíey ɻa ii ¹⁴Ká in gís ámiŋ ,in duó âl déen̄ tóq píŋŋi jáwúli sii niná kuwa keer,ŋá,idíŋ duó biy duóabá déen̄ suuri sí írí jágíti bâŋ dû píŋŋi, maraŋ abá déen̄ suuri sí dû jáwí bâŋ írí píŋŋi ¹⁵Kwa namás dêlē kíeŋ karrába kelle álán̄ sii see palí,álbá kékŋi majira kágile,namás úrí. ¹⁶Maraŋ íssa namás yieŋ sí tárípiyá,nás in beléŋ bundí dogólá dogkéŋa ná kêlla dúyi lé,as bauríŋí baa.idíŋ lonpii kurri bá díeŋi,na bá kuwa kilalaŋi ii ¹⁷Kí see ká waa gís ,duó it alá lonpii kurri ábúlón̄ baa bá ni lóŋ ni ná dogólá dogkéŋa asá kawríŋé álán̄ káŋŋyal ¹⁸Kuri duŋŋo díŋ namá in iŋŋo ,ná in beléŋ,"nás in beléŋ gʉudpállí kaiyi tullé álán̄ ká â ásáŋ jain̄ tulló lês aŋ?v ¹⁹íssa namás yee sí sítíl kuwá , káŋŋi náiy ka tullé jarí,ŋ? duó ákeba âl tullé,bá lonpii péllét ná tullé . ²⁰Jí jalun̄ sii see sí

naa âl in belé,ŋ zinna ajâba,naa ajiriwba,kammiŋ jawba,piyéŋŋá ajuba,joyŋí díŋ báa sis naa díŋ
 íya sis." ²¹kuri duŋŋo namá in jâwí,"kin ótâŋâ sí ká âl baŋgi â mîn ila tin lé asá ká itti aŋŋá ²²álbá
 issa ila kella amí,namás in si kuwá ye sí,"aři tog eit asá jí wari jaŋ .jí álán kíŋ ótôŋá nyétin jullu
 namá keéŋ kamala kuwa kîtsí janní asá kaiŋi baa in dâlanj bâsíŋ see jaŋ lonpii,ŋ kurilé namá jêl
 náiy ka tábeŋ jâ ²³Yé kuri duŋŋo álbá ila belé sí kella amí namá déeŋ kilmá sondorog ejŋa idíŋ ná
 yé kawáji ²⁴idé issa namá lâw ná ye sí kilmá sondorog ejŋa,in kuwá âl saa suŋŋá tárây álán kawá
 logpii,ŋ kuri lé kârî ²⁵Âl maraŋ ila suŋŋá warri álán kamal ibereŋ tîr lé kârî,kítij álán kawaj logpii,ŋ
 kuri lé kârî ²⁶Kila âl kella káméŋí,namá in âŋŋé na kiníŋi álán see lé kee?"²⁷ issa namá in
 jâwí,"ótâŋá kit asá dâldíŋ kwé sis tárráe ,lonpii sí bâs hô kâyni ²⁸Pítar in kuwá,tulléyi ,kí káin
 karába nyéét kundí namá ii jí sí kârî kúlló ²⁹issa namás yieŋ sis kí assi keer si in kuwá,"kí see ,ká
 in ámiŋ duó ákeba âl déeŋ tog jûndí,na yâaŋ kwé ,walla gal bârja,na jaruŋa,walla dogólá,logpii,in
 kurinj ³⁰Ila itti álán soŋŋâ ábúlón baa in suuru lé na suuru âl úndul,jaiŋ bajíŋ ³¹Álbá yé kuwa wiyye
 na ąw isso déeŋ suur sí ,namás yieŋ sis in kuwá,baŋíl,kí âl jurrísalam , na ótâŋá kila âl rímmeŋ iŋŋi
 kí na比ŋaŋ dâldíŋ kwé álán iŋŋi ³²Na ye sí dog sîŋ këllal jentáiy lé,na suŋŋá sîŋ kigiyal,naŋ sîŋ saa
 suŋŋá jitti káwal ,naŋ níŋ kûrgo írì kîŋŋîl ³³Liya âl kieŋ kûrgo írì kîŋŋî na kieŋ ótâŋá jitiŋa káwe
 déeŋ írì námá kawe,soga iis sîŋ dió námás jâwúla ³⁴Yieŋ aři tog tog gî arrá ákarúlba kin ótâŋálé,na
 in belé kieŋ kilmâŋ diós jullíŋi,na yieŋa aři tog tog,íŋ ará ákarúlba âl si áŋŋé ³⁵In dâlanj ejŋa,ni ná
 asá bá Ísa jéroko sis kuwá ,duó díŋ âl kûrra kénŋá ná dorâ,ŋ aři ąwíŋi ná sáat piyéŋŋí ³⁶,namá kella
 am ná kuwa kaiŋ ná kiloŋŋe,namá in iŋŋo kaa ejŋa? ³⁷Yieŋ namá in âŋŋé âl issa názeres kí in dorá
 élla ³⁸idé ila duó kûrû namá urú laddi,ná in belé,ŋ,issa, dawútíŋ kwé,ka sí gî jagíl aiy aluŋ, ³⁹Duó
 ila âl tabu,ŋ ılléŋi ila kûrû,ŋ ırrû sogňás ejŋa namás in belé,ŋ kâl udo jûm,yé sí asá in kámiŋa álán
 udo jûm namá urrû ilâlé suŋŋá aldiy ⁴⁰Ísa namás írì jâwúná in kuwa âl bundí nás këll ila duó sí dûi
 lé ⁴¹Kayi ná juwêl álán gîs â ji sí?namás in sii kuwá logpii áyla teyá jâ ⁴²issa jabúŋ in si kuwá yieŋ
 sí,díŋiŋ see jayî teyá gî piyá, ⁴³In dâlanj namá tiyá ejŋa namá yee kâriy lúo, namás Lonpii sis assô
 assô piyá,kuwa nyéét,keŋŋé ná kâgile ila sí,namá logpii sis assós áŋŋé

¹Îsa kârî nás betto kí jéríkôñ ²ábí âl duó kee ná in kârîyá zakáya yé âl díginîe kwá'ñ tâbu keñjá ná sa kawáji ³Yé namá kóel álánj jágil yé íssa ki yé,maranj á jágíla ba kuwa soñjâ dîwó,îda,ñ ná yé saa tití kí suur. ⁴Yé namá tâbú,ñ sañkíyá ná kurû,ñ írí yanjá álánj yee jágil,îdín âl íssa kí ila dorrá úndul ⁵álbá íssa élla ila lólé paggo,namá ló írí jágíla namá bûlón ná zakáya kurû írí kee yé namá kí kajala buñjo,tetê álánj díñj tój ôj ⁶Yé namá dééj belé kella amí namá dûu buñjo nás tírré kí kilmâj simmiñ ⁷Âlbá kuwa nyéét kaçile,namás káyé ná kírsiña ,namá in kámiña ,na yé kâj nyajá álánj kâtîja duó sí jágil ⁸Zakáya jáwúlas nás logpii sis i n sii kuwá'jagíl logpii,kúñj ótanjá diñja âl kuwa sí anní âl pugurána gé ,naa bá ká buoñ ari ábba bâj déñlé soñjá anní ,ilâj asinjá oñjal ⁹Îsa namás ye sis in kwâ,tetê logpii bajij álánj díñj tój êl,îdín ná yé dog biramíj dogolá êlyi ¹⁰Idín ná duñdín kwé élla álánj kóíñi na álánj teyá piyá kila âl kúñje ¹¹Âlbá yieñ kayâñ nás kila beléñâ sis kellas kamménj,yé indálañ namás ariñi nás risíñ kí mitílå,îdín ná yé jurasalamíñ killi kéñjá,yieñ namá in kâlñjñi ogpii kuri álánj lóñjola indálarj ¹²Yé namá in kuwá âl duó díñ kéñjá nás jáwúla namá díñ lee nyajá karra álánj ábba kuri kawíyal námá wíñja ¹³Yé kékéj majira wâyye sis namá kamala inní nás in kuwa âl boo nás tárrí bâ nama níñ ká íyijá ¹⁴Marañ kékéj kuwa ye sí á kollinjí ba na bá dééj jittiñjí kírsiñjí,na bá in kâirsijñjí in duó,ñ kuriñ dáiñ írí álánj ájee ba ¹⁵lbá yé nyajá ná wâiñja kí assi keer, namá dééj kuriñ tíoy,namás kékéj majira sis tarí piyá kila âl yé kamala inní,álanj jágil kí kila kamala kas táárí káwe ¹⁶Duó waarr kuwa namás in kuá kuri ,kíñj kamala wâyye kila ayíla ka janní ,ása kíye táárís â kilaj írí kí assi keer namá kamala kerja wâyye aranjá ¹⁷Yé namás in kuwá ,bát tárrí saa tullé jâ,tárrí duñjo tullé jañ,jí âl ittiñ wuoñ saa tullé jañ ,álánj elleña wâyyéñ wuoñ jañ ¹⁸Majir asinjá aw buñjo,namá in kuwá,kuri kíñj kamala âl ni pâye os, ¹⁹Kuri duñjo namás in kuwá jí ása tin jañ elleña ossíñ írí ²¹Díñ namá êl ná in kuwá,kuri kila kamala áiy laa jí ka janní âl kin gé ná túlê diñ kâyiñ juríñ dió ²⁰Idín ká áiy la jí kallí áa,ká in sí bá idín áa ná jí saa jití jañ,jí âl ari it ábuñ ná jí dééj dió ájanba,na âl ari it jábuñ ná jí ájâba ²²Kuri namás in kuwá ,kí díñj tárrí âl jí áa ká álánj gî kékéye jañ sí kêye illo,jí âl aþit kusê jañ,jí jaluj si ká âl duó jtti aþ,já âl ari it ábuñ ná ká áa ba,na âl it sí ábuñ ná ká áyóba ²³,na káñj ná jí kúñj kamala sí kúlum lé ájâba,bá ká áiy álánj abúñ kí kilmâ simmiñ ²⁴idé kuri namás kila sis in kuwá âl dééj killi kaiñ ,ba búñ dé lee kila kamala,namá wâyye bawí ²⁵Kila namás in áñjé ye sí kuri yé ása kamala wâyye kee²⁶In gîs ámij biñja sí,duó bii duó asá jeriñ si kee álánj bá soñjâ kannñl,marañ

duó asá áa kee ba,na ittî asá kee dog baŋ bawíŋí ²⁷Maraŋ kúŋ gáríma,alá ákeliba álánj ká díej írí
 ari bumbónj,innés bélla dúŋ t̄abúŋ ná bawu ²⁸Ālbá yé kuwá killa ótánjá sí,yé in dálaŋ namá yaŋjá
 jurísalam²⁹Yé indálaŋ namá éla amaŋ killi paŋgo,ŋorrá âl in k̄aríyá olive yé namá kééŋ majira ɻw
 t̄abúŋ áddeŋ piyá ³⁰Namás in beléŋ âl ila elle keer lé bow ,âlbá bí in náŋ b̄arí tii éllé,bí báŋ leel
 bumbónj asá ákâl ba .bellíŋolé nás bêl dúiy léé. ³¹Bá ḡi buó ḡi iŋŋo ,káŋŋi ná b̄irigel ?,bás in buwa
 âl kuri kél." ³²Kwa kila âl ádeeŋ káwe ásáŋ leel sis kélal namá keŋŋé ná leel sí bá ila lólle kummé
 asá bá íssa a kwá ³³Ālbá yeeŋ leel sí k̄irul namá déeŋ siit êl nás in beléŋ ,káŋŋi ná leel birigel
 ?!" ³⁴Yeeŋ namás in áŋŋé, âl kuri kél." ³⁵Yeeŋ namás kelle íssa lé, ídē yeeŋ namás leel sis kúrgoŋa
 ŋas kayé namás íssa as írí oŋŋo. ³⁶Ālbá yé júítie njí ídē kwa namás kurúŋâ lúlmáŋá kiŋŋí tēŋŋí dorrá
 írí ³⁷ídē na asá ye sis assó kawéŋí ila lóle âl p̄uŋjó olipe ɻlipes b̄iŋ,killi kéŋŋá,kwâ gosso âl íde
 keŋŋá na kē majira namá kilaŋa saa s̄immó iŋŋi,naŋ si logpii sis assô káwŋí kí ʉrú ,idíŋ ná yeeŋ
 kagile kaiy âl logpii piyá ³⁸In áŋŋé bajin âl ila kuri lê âl kí lonpii kona êl,dóŋŋâ janní jawél írí na
 déeŋ bajin bayaŋ írí ³⁹Pirísíŋá dî kwaj dió namás ye in áŋŋé,"ḡudpállí,sámbáŋ sii jâ kí majira
 si." ⁴⁰Íssa namá in jáwí,ká waa ḡis,abá yeeŋ diriŋ kôl,kítónj ŋa dog álánj bá kómmolal⁴¹âl íssa elle
 sí awsa jíntiy njí,namá kolla kúŋŋi k̄urul, ⁴²Namás in kwá , abá jí jaŋ pélét ná jalúiti in soŋ lé,adí jí,
 ótâ kila áiy saa jí sí dóŋŋá ʉndúllá,maran yeeŋ in tin lé suur si jułle díllé ⁴³Âl sog kee ná ʉndul ídín
 írí náŋ kíŋ gáríma karába soŋŋâ káwal idíŋ írí na sabbáŋ ⁴⁴Yieŋ áiyí álánj dû k̄abíyal jí na kíŋ
 dogólá.yieŋ dító tog sí álánj á kindíya ba báráŋ írí idíŋ ná ás jalŋá ba náni álánj ḡi logpii júlló⁴⁵íssa
 namá júmín lóle káří,ná jullu kwâ sí júrro ⁴⁶lonpii júmín lólle,lii âl íssa júmaŋ ló lee káří namás já
 ná kwa ʉrraŋ ,nás in beléŋ âl waarrímeŋ káwe dúŋ tog âlbá júmín togŋi ,maran bí namá kamáŋ
 ló bâ ⁴⁷Isa namá sîŋ kwa ḡud palítiy kérrey júmaŋ ló lee, tisoŋjáŋ tabuŋa na rim kwá kwaŋjáŋ
 riyáŋŋa álánj ye-sí kawe ⁴⁸Namá maran dorrá ás kumbé ba álánj káwal,idíŋ ná kwa nyéti kaŋí ná sîŋ
 ye sis kella kammeŋi

Magara 20

¹Isa áŋ kuriŋ lii asá yé kwa sí ḡud pálíteŋŋi na risíŋás lonpii jíŋŋô lóo,bás tisoŋjáŋ tabuŋa na dálí
 kuá kwáŋ appála nás t̄abúŋ kárré, ²Nás in kámíŋa juwajís kí áiy kuriŋŋi âl kin ʉŋŋa sí jâ na kiyé
 áiy kin kuriŋ inní? ³Isa namá jáwí nás in kwá ⁴Ká dog illáŋ biŋ ŋa sí iŋŋo áiy bawí yohâná jáollo

jawíl laa kéjná walla kwâ t̄abúŋ?"⁵Namá suur,ŋá kíŋjul ná in áŋjé abá in kwa âl jawíli bá gí sín in kuá na káŋ see ábeyába ,⁶Na bá kí in kua âl kwâ'n t̄abúŋi kwa nyét bá gíj kí kítóná márrá kiŋjil ,ídíŋ nás in püttó gee yohana n̄abíŋ domoŋ kéjná⁷Yieŋ namá in áŋjé ása ákalja ba ye sí⁸Ísa namás yeeŋ sis in kwâ, ká á gísáŋ áwaba kí áiŋi kuriŋi āl kin ótāŋá aw⁹Taŋjít kwáŋ mitíl,íssa namás tuŋja nás in mitíl sis aldís piyyi,nás in beléŋ ,tórríŋ bá duó keŋjá dárí ruggó ínnabáŋ,namá b̄arú keer lé nyáŋá nás saa soŋjá óŋjá¹⁰Âl bá lóó taa paggo namá kwé díg sí adeŋ piyá taŋjít kwá léé,mat áláiŋ ínabíŋ dáríŋ kurúŋ kwé díg kanníyal,maraŋ taŋjít kwá namá k̄aldíe,namá kí hoŋja putóŋa ádeŋ káwe¹¹Dáríŋ siit namá koiy keer ádeŋ piyá naŋ dog k̄aldaiye ná áiy peŋ káwe,naŋ dog kí hoŋja putóŋa ádeŋ káwe¹²Namá asiŋa iis lé keer ádeŋ piyá,namá dog k̄aldíye ná áwúreŋ káwe namá paál kammíŋê¹³Lia inbáŋ dárí,ŋ siit namá in kwá,na ká kaa níŋ áa?na ká bá sín dúiŋ kwé kilmâŋ sis ádeŋ áa maat níŋ yee baŋi káwal,¹⁴Taŋjít kwá albá kwé sí kaŋile,namá díeŋ tâs lé in kírsínŋ jŋul, ná in kašinjí díeŋ tâs lé,ná in áŋjé in naa námáŋ miret duonji in sí kaw áiy sii kiŋja miret saa yí¹⁵Taŋjít kwá namá ila kwé sí dárí,ŋ păl kamíŋe ná wayi, na naa ínbáŋ dárí,ŋ siit aiy níŋ piya¹⁶Yé báŋ êl ná kila taŋj,íŋ kwá sí puu námás kwa kerja sí táŋjíteŋ piyá,kwa albá in belé sí kella kám̄y ,in uu kaláŋ á eŋba¹⁷Ísa namá núŋjí díeŋ erre jáwí namá in kwá,na in əríŋ arrá aiy lóy âl in domboréŋ díwó rímméŋ eŋja,ila dító âl jutumó kwá kawríŋê námáŋ namá yé tog ïŋ dóórjíŋ dító eŋja¹⁸Na duó biy duó abá ila dító lee púiyá báŋ tog tog giŋ perra eeŋ,na duó ila âl ila dító írí puiy báŋ paísŋjó¹⁹In dálaŋ músáŋ dálíŋ ḡuudpalíŋá na páŋa appáŋa namá kólliŋ álán ye sí jaŋy kuŋjo apâ kéyal,yieŋ namás in kíwé yé ila mitíl sí âl díey ɻiŋi ná ri'siŋ namá kwa sí káli kawenjí²⁰Namá kaíŋ ná sín ūsaa ənadiŋ kawe,namá əndiŋ kwá kamíŋê ásáŋ in kátímólal âl yieŋ kwa tulléŋa gé,namá kélini ásáŋ ūsaa kariŋge abá belé díŋ kwá,námá k̄urro káwal ná akúroŋ t̄abu sí dónjá kaye²¹Kila əndiŋ kwá namá ūsaa sí kíŋul ḡuudpálí kí kalum sii jí taaras jíír siŋ naŋ si əri jáwúlítí âl see,maraŋ jí kwa sí kerker ás jawba bás kwa sí loŋpii dorá arrá jáwlí tii²²Jé bat tullé layi ásáŋ ába kuri káyísar sí diginí si kawíti²³Ísa namás díeŋ júlleŋ ūsaa iwa,namás in kwá yieŋ sí,²⁴Aíy dinár díg ḡis báwli namás in kwá in kíŋ sii jaluní na kíŋ kona kíŋ sii gé ,namá in kawíya ába kuri kaiysa ríŋ sii gé²⁵íssaa namás yieŋ ūsaa in kwá,ába kuri kaiysár sí əri it baní âl ába kuri kaiysáriŋ ,na loŋpii sí əri it baní âl loŋpii gi,²⁶Yieŋ namá kutiŋul álán karige ūsaa sí kwaŋ t̄abúŋ,namá ūsaa,ŋ jawí ūsaa píjeŋ si káwe,íde yieŋ namá dirriŋ kúl²⁷Sallá jeŋ na júse,iláŋ ná sadosa

see ákéliba ál wayí le sállá jeŋ kee,²⁸Dſiy namá Ísa-lé kelle ,ná sállá jeŋŋí kíŋul. g̃uudálí múa
 kiŋa sí in g̃is rímeŋ piyá,abá duŋ bára waiy nás kége dogólás kaiŋ ŋi ba,duó álán déŋ báraŋ bimít
 sí jáwí nás dogólás kirri ,²⁹Na inne namá kwa keya sabe suuríŋ sorŋa kíŋ,namá appâ kwaŋ si yáaŋ
 kwéſ jaŋŋá namá waiy ná kwé ájúndí ba³⁰Namá déŋ soor jáwí namá wayi ná kwé ájúndí ba³¹namá
 ilâŋ soor jáwí naŋ dog wayi ná kwé ájúndí ba³²Ki ila dorá namá kwa sabe kúsiŋi ná kwé ákundiye
 baa ,³³Liaa namá yía dog wayi,na sálá jeŋíŋ soŋ lé yíe in yíaŋ kwé kínŋí yíaŋ kwéyi idíŋ nás kwa
 sabes kéŋŋé³⁴íssa namá in juwá," ínne d̃adiŋ kwá ása yíaŋas kan níya na yía ŋa sí ná jaréŋa kaníya
 ,³⁵Maraŋ kila kwa ál jaiŋ luttíŋ lé asá sálá kindeli yíaŋa ás kaníya ba wallá yíaŋa sí jarréŋa á
 kanníyá ba³⁶Iláŋ ná yieŋ sa sii keer âŋ kúsal ba in gé ni ná melega na yieŋ kúoŋ si dogálá ge idíŋ
 nás yieŋ sállá kíŋŋí ,³⁷'Idíŋ nás yieŋ wayi lesálá kíŋŋí,maraŋ bá mûsáŋ bûsíŋ aldí lé jawŋí,mûsá
 dog si pálliti ál wayí le sálá jeeŋ kee,idíŋ nás yé longp sis in t̃arrá birâmíŋ wáo na isáŋ g̃i wáo na
 yagá bíŋ wáo³⁸Yé kuláŋ wáo áiy ba maraŋ bá sáláŋ wáo ii,idíŋ ná yieŋ nyéet sáláŋa gé³⁹mûsáŋ
 dálíŋ g̃uudpálíŋá dí namá in kowe bát tullé juwa g̃uudpálí⁴⁰Lia duó tog tog ákéŋá ba álán íssa-sí
 iŋŋó jíŋŋa kerŋa⁴¹Jáso duŋo kíŋ si atinne ii ,liya lii íssa namás yieŋ sis in kwá ,na kwa lii in dálaŋ
 aiy kámiŋa ása jáso duŋo dawút tíŋ atinne ii⁴²ába Dawút kí déŋ dorol konáŋ dombore lé in beléŋ
 wáo longpii dúŋ longpii sis in kwá ál dúŋ dóŋá súruŋ erre jōŋ'⁴³Namaŋ níŋ ká kíŋ gárimma sí
 kíŋŋ tarŋáŋ dū aa⁴⁴Ba kuri dawút kí dééŋ dorol ye sí longpii t̃arríŋ jáso duŋo dééŋ atinne aiy
 níŋŋi⁴⁵tin ila lé asá kwa nyéet kayíŋ ása kella kámení,íssa namás kékéŋ majira sí in kwá,mûsáŋ
 g̃uudpálí ŋa lé bâlba⁴⁶Yieŋ kóyéli álán kíeŋ garam bûbuŋa kuráŋ kíŋ nýtá killoŋe,na kéli álán wélle
 lé kíloŋ ŋe ná kwa yieŋ ŋa sí dóŋá kanníyá ,naŋ kéli ásáŋ yawádaŋ daraŋa lé kutiŋa appâŋa
 kéli⁴⁷Naŋ súbuŋa lé lónjá tulléŋas kéli na yieŋ kí piyé júmmá kuráŋa kúmmeli naŋ si birmítá sí
 kíeŋ toŋas kí dudúrs kiríyá kwa kininiŋ sí soŋŋá níŋ bíleŋ káwal

Magara 21

¹Birmít pagiriŋ putura,íssa bá t̃abu írí jáŋi namá l̃aw ná kawája kíeŋ putura tog tiyâŋ janíŋ sandúŋ
 dió kiŋŋí týá²Naŋ birmít pagiri díŋ jágíla ná ridín na dogkéŋa aw jaru³Yé namá in kwá ká kí seeŋ
 see áiy saa belé,ŋ see ámiŋ in birmít pagiri ál kwa jéttíŋ lé soŋŋá jáá⁴Idíŋ kwa kerŋa nyéet bá kíeŋ
 ótá kit kayé ál yeeŋ á kuwéliní ba,maraŋ in birimít kí dééŋ pagiriŋ ila əri it asá kéŋŋá álán délle am

bá nyéét já ⁵issáj majira namá kaiŋ ná tog teyâŋ kírsiŋí ná in kámiŋa aiy si dom jamál lónjítí kí kékj kítónjâ na kila dola asá wúo sí putura karál ⁶Maraŋ íssa namás in kwá,kin nyéetiŋ sí âl bí ínne bału sog kee náŋ êlná dító toŋ toŋ bárráj írí áŋ kee ba ⁷tana sâŋa na nyál nyíleŋ jâ,yieŋ namá in áŋŋé,guudpálí na údónjá nân sínj tânnal?na díeŋ ósom kaa níŋ ɻii abás daŋki piyá áláŋ élal ⁸íss namás in kwá âl bałíŋ áláŋ júlleŋ áiy káwal ba.iláŋ náŋ kwa soŋjâ kélal náŋ kí kúŋ kona kírsíŋol náŋ kowe âl ká yé aŋ,ása sog daŋki piyá,maraŋ pékét kaři adúlo ba ⁹Abá dérná maŋgaŋ gáŋ kaři aŋ gê tîba,ídíŋ ná kin údónjá báŋ iŋŋi na ila in á lónba âl sog kaři kwaŋ ɻii ¹⁰Ila namá yé yieŋ sis in kwá,bařu bá sínj kí bára kór iŋŋi ,na kuriŋ básíŋ kí bárra kór iŋŋi, ¹¹Na suurúŋ jírtíŋ ɻolla soŋjâ níŋ kaiŋ na lónjá soŋjâ lé níŋ duúrjá níŋ kaiŋ na wajaŋa níŋ kaiŋ ¹²Na kařiŋ ótâŋá níŋ iŋŋi naŋ níŋ jawíl ósomma appâŋa élla,maraŋ main ná kin údónjá nyéét iŋŋi ba kwa bá gíŋ jaiy kuri kéyal naŋ gíŋ bíleŋ káwal,yieŋ biŋŋa sí yawúdáŋ daraná lé gí sínj kárýal naŋ gíŋ túm náŋŋá kiŋjil,na kúŋ konáŋ ,na kíŋ konáŋ ɻuuŋ nyéét gí sínj ábuŋa na akúroŋjâ tabu ɻáŋ tabu,ŋ kárýal ¹³Na in díeŋ áyí sánj ka sí kí seŋ see kúŋŋí kwá beŋ ¹⁴Na míŋ naa püttós báyiŋ áláŋ is kálla ábaŋba áláŋ sii kíeŋ suur sis bérél, ¹⁵,iláŋ náiŋ ká gíŋ simela na beléŋjá kila naní,ná kíeŋ gárima taga tabu á sínj kare ba walá nařuŋjíŋ áŋ káwa ba ¹⁶Biŋa kíeŋ bâŋa na íyaŋa na bârjá na alla na jaruŋa mámáŋ bá gí sínj bot aráŋ dúu kellol na yeeŋ bá sínj díeŋ dió kwa díi sis kášuŋ káwal ná kawe ¹⁷Kwa nyéét bá gíŋ duíŋ ɻuuŋ kawrínjil ¹⁸,maraŋ díeŋ tabáŋ nyílívú tog tog á kee ba áláŋ júŋjo ¹⁹Na bí kí arbáŋ jaríŋ bá sínj Jain luut baiŋ ²⁰íssa jurusalmíŋ jásón si súreŋ sii piyá ,na bá bařila nás káldaga jurusalm sis súreŋ si káwe ,bí bá sínj baluŋ déeŋ jurrúŋjâ âl sii daŋki piyá ²¹Lia yáŋ kwa kila ɻawú ná púgójá lee káŋkíyal na ɻawú kwa kila âl děm kaiŋ ná pál kurál,na kwa kila âl mǎdila lé kaiŋ děm akiyal ba ²²Idíŋ ná in ila minén tinni áláŋ kila údónjá nyéét iŋŋi âl waarr wúo domboreŋa toyáŋ díyó rímmey iŋŋi ²³Ila tin nyâŋa kóljâ sí na asá dogólá borrá kaiŋ aiy sínj tárrá eŋŋi idáŋ ná kwa sí suurúŋ írí gurro bát níŋ júŋjal naa wúo sí kwáŋ írí bát níŋ kilmá saa puiyá ej ²⁴Yeeŋ sí kí saara níŋ kawe dísí ná sínj baruŋján tum naŋa lé kárgíyal na jurusalam sí jârra bá sínj kárgíyal na man sínj jârraŋ tin agíŋŋí ²⁵Duldí'ŋ kwě'ŋ jél,dulé na dúúl ,na úrínjá lé níŋ óssom lónjóla,kwa sí suurúŋ írí roŋ gomáŋ jaŋŋí gôŋ na zollán japaláŋ ɻuŋ kallí na amí níŋ tíyí ²⁶Kwa sí tanna sâŋa amí sínj níníyal amí kila údónjá sínj tîyí âl dáldíŋ úndula áláŋ iŋŋi, idíŋ ná jawilíŋ dâldiŋa báŋ írtíŋjóla ²⁷Ila tin lé yieŋ dudíŋ kwé sí níŋ kagílal ná kí kútûŋ dio úndul nás kurro na galáŋ galas kee ²⁸Abas kin údoŋjá díbés tuŋje bás wáríŋ bawula ná

tabuja írí bagi iláj nás díeñ jabúños dañki piyá ²⁹Buróñ kurúñ guud,íss namás yieñ sis in mitíl tan ayí kál bát in zízíñ kurú sí agíl na kurúñja kerja sí agíl ³⁰Illa tin lé asá yeeñ porgeli bí dítin básín baluñ ása urri dañkipá ³¹Nana bá síñ in biw wúoñ kuriñ ása dañki piyá ³²Ká biñja kí señ see gíñ ámiñ kin poreña kí señ see ásíñ kágíñ ñíaya ba namañ níñ kin údóná jaliñol ³³Jawil na suuru báñ perra iñji marañ kúñj beleñá kin perra âj iñiba ³⁴íssá sáñ jélíñ ásíleñ beñ,kí nadar biñ na abundí ba áíñ sáñ súbuña na kooróñ jám na jaiñ íñ kojoja kuróñ piya wala gal ila soñ báñ kony jol búlo ni ná dúlo búñ síñ díwo ³⁵Ilayiñ ná yé kwa nyéétij síñ írí bettó âl suuruñ írí kaiñ ³⁶kéréñ awú nás nadar banj,na dog si búñ ásáñ kurro kit baiñ álán koranja mañkéñâ tâsa lé boró âl dúya álán iñji,na álán dog in baiñ álán dñlín kwéñ tabúñ baríñ ³⁷Kereñ íssá báñ kee ná síñ kwa sí tog tiyâ lé guud palíti,na luul bi luul báñ dúiti náñ bórra uñjí âl zatúnij púgo karíya ³⁸Kwa nyéét gal namá níñ kí mirit kúndula tog teyâ lé álán si dééñ belé kela kámíyál

Magara 22

¹íssá sis boot aráñ dûu kílul in tin námá ila diwo kéñá,asá bússá asá tirmá kaiñ báñ súbu dañkii piyá,âl írí jándoñ súbu karíya ²Na págiña na músa,ñ dálín guudpálíñá namá dorá it kuwélini álán keye íssá sí kawe,marañ bá kwa sí kali káwéñj ³Sitan appâ namá yúdis síñ dió kárí âl dog sikirot karíya âl yé dog majira wiye na awan lé kéñj ⁴Yúdis namá págiña appáñna na tog teyáñja tibónjá lé nyañá asá tog teyâ sis kánéñj yé íssá sis boot arráñ dûu aiy síñ kéló ⁵Yeeñ sí namá kilma saa simmó iñji namá in kowe álán yee sôñgoña kaníyal ⁶Yúdis namás tina na namás jana álán dorá gíñ búlló ná yé yeeñ dóñja jaa ,ila tin lé âl kwáñ dáldá ákeba ⁷lulíñ námíye kárí kuañ na namá bóssá asá tirmá kaiñ abás súbúñ soñ pago álán írí jángón dolé sí dépa karí ⁸íssá namá pature na yáye sí ádeñ piyá nás ni kwá âl boo nás kiñja írí jándóñ sogíñ súbúñ namáye ásíleñ báá álán kám ⁹Yeeñ namás íssá sis in kíñjul áli ná jolwél álán gíñ ásíleñ káa ¹⁰íssá namá ni jåwí .albá bí nináñ dëm baríti bá sín duó báyí tii ná koróñ segén bawú bá ye karí búlo namañ tog ila lé âl yé kárí tii ¹¹Námás toñ íñ siit sis in buwa âl guudpálí gí jílel soláñ rige âl kee álán ká kí kúñj majirañ dëlé írí jándóñ tiníñ lulíñ námíye káa yé bá gí síñ biñja rige appâ palí âl túllén din lúpíñ,námás íde ásíleñ báá námíye ¹²yeeñ namá kéné kila ótajá sí bá in dálaj kumbé asá íssá kuwá ¹³Yeeñ namá írí jándoñ tiníñ námíye sí íde ásíleñ káwe ¹⁴Asá bá tin tána íssá kí kééñ kurémiña namás sidáb lés dañki kiñ gíe ¹⁵íssá namás

kurémaja sis in kwá ká bát saa soñá oyiñí áláñ kí biñaj in írí jándón namíye sí kíban arrá kám asá ká aij ná bíllen áñba,¹⁶Iláñi nás ká kí sej see ámiñ ká asiker in námíñê sí áj âba namañ níñ jopúñó wáñj kuriñ lé kí jeñ eeñ¹⁷íssa namás kira kí tógóló nás assó piyá, abás yé assó piyá,namás yieñá sis ínní nás in kwá âl sii bañ gar díeñ tás lés¹⁸Iláñi nás ká kí sej see ámiñ ká asiker inbáñ kwáñ koor áláñ ababa nama níñ wáñj kuriñ págo¹⁹íssa namá karañ bawa namás assó piyá,namá duñy nás kurémeña sis in kwá,in âl dúñj suri ná díeñj aráñj in dálaj bawu áláñ gîs dúñj lój tíya²⁰Namá dog kiráñ kása bawa namá in kwá in kása âl kúñj kewáñ sarta dióñ -ii²¹Namarj duó âl dúñj tii áísáñ ka boot aráñ dúñ kéló díeñ dójá dog kí dúñj in páñgâ dió kaiñ²²Duldíñ kwé báñ in kayí niná albá waarr áñjé,namarj duó asá ye sí bot aráñ dúñ lele kaláñ míneñ eeñ²³Kurémiña namás kayé ná díeñ tás lé súñá in kíñjeli kinníñi áláñ in ~~uu~~ sí piyá²⁴Nañ si dog díeñ táslés galdas puyí kiníñi áláñ díeñ bárñjáñ ~~apúyi~~²⁵íssa namás yieñ sis in kwá járáñ ábuñja gé nás járáñ írí kuro kaiñ,ná kuro kwá díeñ dió kéllo áláñ kwa kaiñ áláñ yieñá sis ába kuriñ ~~karíyá~~²⁶Nañ doñ si díeñ tás lé galda puyí kiníñi náñ bárñjáñ ~~apúyi~~,íssa namás yieñ sis in kwá járáñ ábuñja gé nás járáñ írí kurro kaiñ ná kuro kwá díeñ dió kuwéla áláñ kwa yieñ sí kwa tulléña ~~karíyamararj~~ bí indálañ abeñba awú ná díeñ dió duó bárñjáñ ~~appâ~~ in si lónjiti inná bárñjáñ titý lónjiti duó âl díeñ ~~tâbu~~-ii námáin lój inná díeñ tárí duño²⁷Na áiy duó-ii ná ~~appâ~~ ila duó layi âl sidáp lé kee ná ~~appâ~~-ii wala ila duó âl kee ná tárí pii,marañ ká díeñ tás lé inañ ni ná tárí duño²⁸Bí kila kwa bañ áisa ka sí bárra kila tin lé âl ká jansa lé aijá²⁹Na ká biñja gî kuriñ dóna awíti ni áila ka dúñj báa kuriñ dóna já³⁰Iláñ áláñ bí dúñj kuriñ sidap lé bám na baba na kütijáñ írí bón ná isráñj órré ñá waiye na ~~aw~~ sí dóna baiyi³¹íssa namá in kwá simon simon,árit appâ ilayi ná kôl aiy láñ jí in úílo inná gommoñja³²,marañ imon ká gîs úmo áláñ díj see jáiy ápúyâ ba na abá jí dúñj lé aíñja bás kíñj bárñja sí kurro jáyíñj³⁴Marañ yé namá in jáwí lonjpii ká âl asil aij áláñ kígi koo túmná na áláñ kúsún ,³³Yé Ísa namá in kwá ká aiy saa kí sej see gîs ámiñ pottor ettê áláñ ná zonga ákómola ba na duñé ákuroba jí bá gîñ ka sí kasinja ~~is~~ jawrínj náñ in juwa ka sí aiy saa ájulba³⁵íssa namá yieñ sí in iñjo,ila díwo áila áddeñ áa ná jusulán walá mélle walá perréta ásbañjába³⁶Marañ na bás jusulána na mélleña na perétas baiñ bá babúñ na abá saar ásbañba bá garmbúbu tog julúñ bawí ná saar tog bulu³⁷Ká kí sej see aiy saa dúñj ámiñ aiy síñ bá eeñ âl wáñj dombore ña toyáñ dió in rímeñ ejña na ye sí kí kwa jítij níñ kase na ~~ari~~ âl dúñj rímeñ ejña báñ see eeñ³⁸Kurémeña namás in áñjé lonjpii âl jaçíl ínné âl saara ~~aw~~ kaiñ yé

namás in kwá âl suŋjá ge ³⁹íssa zatúnij púgó lés júmma ,íssa namá zatúnij púgo lé in nyajá ni âl júyiti kékéj kurémiña namá kari kúlol ⁴⁰Abá kagul namás kurémiña sis in kwá âl sii bûm áláj jarij lé ábawiba ⁴¹Ísa namá itíj díej kara nyajá ná kí kueurja oñjo nás júmel ⁴²Ná in kwá báa abá jí jowel in kásá sí áláj dúi jeej lee jápo maraŋ in álónjba âl ká arel awú ná ari it eeŋ âl jí jowél ⁴³Namás meleŋ jawíl lónjöla nás kuro nyí ⁴⁴Asá yee sis lóo maŋkés eŋja âl yé suur sí júma lé jíge na indálaŋ déeŋ sulum bá suŋj írí teb teb biŋ tíŋjá niná kewáŋ ⁴⁵Albás yé kékéj júma lés jawú la namá kékéj kurémeŋa lé pínjín namá bülónj yeeŋa sí kilmaŋa sondorj iŋŋi ná karíye ná kueŋul ⁴⁶Namá yeeŋa sí in iŋŋo káŋ buŋi?bawalas nás bûm áláj jarrij lé ábawiba ⁴⁷Ísa sí kékéj ,ila tin lé âl yé kékéj ná risíŋjá namá kwáŋ dáldá êl na ila duó âl yedis karíni namás kwa sis t̄abúŋj puyí âl issáŋ majira lé kékéj ,yedes namá íssa êl áláj sii kilaŋa namí ⁴⁸Namá in iŋŋo yedis duldínj kwé sí sáŋ kí kilaŋá jám boot aráŋ dúu jellel ⁴⁹Albás íssa sáŋ majira ila ari sis kíwé âl kēl áláj eeŋ,yeeŋ namá in aŋŋé, lonŋpii aw nás kí saaras kíreŋ si keeŋ ⁵⁰Kila kwáŋ dió díŋ namá saar ráŋjá ná pági appâŋ koyi díŋ sí díló súúrú kaŋ betta ⁵¹íssa namás in kwá âl soŋá keeŋ así jányi ba,namá ila duónj díló sí kuráŋa kuwé âl dúiŋ jáyiŋ kéle,ábás in kuwá bí ká bariŋa lá írí agítí ná bí kí saaraŋ na dulguŋa innáŋ bélla ⁵³Ká kabá yéi aŋ âl kí biŋa kaŋ kéré,ŋ tog teyáŋ mâtár kaŋ naŋ tóríŋ ái beyá ba ⁵⁴Maraŋ na in díej tinni,áiláj díŋkiŋiŋ kuro dóŋá tiye,patoro íssa sí íríŋi indálaŋ albá kábé namás kárgiŋi nás pagi appâ si tónj keeŋé,patoro namá kari kara lúo ⁵⁵Asá bá yeeŋ pági appâ tónj sii utó kuewe ná tárrá siŋ kúl yé patoro namá dog êl ná kékéj kúl ⁵⁶Kwé niw koyi díŋ namá potoro sí utúŋ hérra lé jágíla namá yee pútóniŋ jágíla ná in kuwá duó dog kékéj káiŋ ⁵⁷Yé namá íríŋi namá in kuwá yé in yía ká in duó sí âl si alum ⁵⁸Albá nini kúul namá duó keeŋ jágíla namá in kuwá káŋ kékéj baŋ ,potoro namá i jáwí áiy duó ká kékéj ákaŋba ⁵⁹Albá tin kúl namá gal si duó keeŋ jí gé ná in kuwá kí see in dog kíi geŋ gé iláŋ ná galílín líe ⁶⁰Paturo namá in jáwí yé dæe ,ká ása áluŋba kaiy âl jí déeŋ njí jírsinj ,âl yé kékéj ná risiŋjá namá zoŋga kómola ⁶¹Ila lonŋpii namás jaiŋo ná potoro sí pútón niŋ jáá gí laa ila potoro sí namás lónjole lonŋpii,ŋ belé asá in kuwá etê min âl si zoŋga k'íŋ ná ákómmola ba bá gíŋ ka sí kaa siŋ iis jawríŋi ⁶²Diiy patoro namá pál kuro ná ni kómola yé ⁶³Wueŋa íssa sis waa káwe ,kwa kila asá íssa-sí kanéŋi namás kuŋe nás ye sis waa kawe naŋ kalde ⁶⁴Yeeŋ namás ye kúŋi kírsul ná in kíleli juwa gíŋ kii náyi tan? ⁶⁵Nama ye-sí ɻayiŋa soŋá kányíŋul íss sis pilotíŋ tabúŋj

kárie⁶⁶ Albá lóó lee la ,ál yawúdáj sagalíj kwa appâja págiña appâja na mûsañ dálíj gûud pálínjá lóó toñ dorol kiñji⁶⁷ Namás íssa sis kwañ tâbúñ kéle namás in âñjé abá jí jáso duño jañ báis juwa,íssa namá in jâwí abás waa bí see áj bañ baa⁶⁸ Na abá gi ká biña íñjó áíj bawí baa⁶⁹ Maran míñ naa namañ tâbúñ dulíj kwé báñ wúo kuro soñâj dóñá súrûñ erre ôñ⁷⁰ Yieñ namá nyéét kíñjul na yé jí wâoñ saa kwé jañ ,íss namá in jâwí díej belé ál bámiñ ál see-ii ee ká añ⁷¹ Ila yieñ namá in âñjé na káñjí uuñi ná kúñjí kuwá kerja kuél ădij nás kí déej udó kellas kámi

Magara 23

¹Liya ila dâldá nyéét namás jâwúla nás íssa sis pelet lés kerré² Yeeñ namás uñje ná yee dánej kawe,ná in kámiña kí in duó sí kumbónj ná yé -ii nâs kiña dâíñ baru jittí pii,yé kwa sis erel álán si kayisar sí diginîjas kaye,nañ in beléj ál yé jássø duño-ii ábba kuri³ liya pelet namá íssa in iñjo jí yawúdáj la ábba kuri jañ?íssa namá in jâwí ee bát báá bá in dâlañi albá jí juwa⁴ Liya pelet namá pagiña appâj na kwáj dâldá sí ila uu tawrá jâwí in duónj delé ari jittí ás umbóm ba⁵ Maran yeeñ namá tâbúñja püttó káwe ná in kámiña ,yé yádiya diwó nyéétinj si kwa sí kí géñ gûud si tâbúñja urrel, yé míñ si gallíl tuñja namañ inné êl⁶ Liya pelet albá ila uu sí kella amí namá in iñjo in duó galílâj lé layi⁷ Asá bá yé in iwo ál íssa yé hirótíj ăkúrô kwa êli namá hirót lé adeñ piyá,hirót ila tin lé yé dog júrsam kéñjá⁸ Albá hirót íssa-sí jágila ye sí namá kilmá saa soñjá simmó eñja iláj nás yé saa soñjás óñjá ná kêlinjí álánj ye sí jágil yé dog kôlinjí álánj iss saa sí jágil ná óttajá pirjeña piyá⁹,yé íssa-sí jíñ ñoña inní íssa namá ari ájáwi ba¹⁰ Págiña appâja na mûsj dalíj kwa dog idde kaiñ kérélinjí,ná jâniña írí zâdîe kiñjítienj¹¹ Liya yé na kéñ kâldaga namás bája nañ ábileñ káwe liya namás garm búbu tullês kiñjí namás pilet lé kawñje¹² Ila soñ bá yé kéñjá ál hirot na pilet suuríñ jaruña kiñjí,iláj ná yeeñ waor suuríñ gárima kañj¹³ Palat namá apagiña appâ sábáñjá tâbúñja kurráñja kuwá na kwa soñjâ¹⁴ Namás in kuwá,bí in duó sí dûí lé diñj si bêl ál yé kee nás kwa sí tâbúñjas urel álánj si wiyyé kagíyal¹⁵ Maran ká ál ye sí díej tâbáñj árra bá umbój jânni tog dog ás kee ba¹⁶ Walá hirót ,dog déllé jânni tog dog ás búlo ba namá idíñj nás dâyí lee lés wâyja ,na naa ari ákeba ná yé piyá álánj déñj kawev¹⁶ Na námá indálañ eñja báñ ăldí námá undí ná jee¹⁷ írí jândój súbu bii súbu lé ăkúrój tâbúñjá báñ yee sí duó toñ algi júndí,yeeñ namás kwa nyéét si urús kayé¹⁸ Ná in kámiña,íssasí jaw ná maraj barabat sí judí¹⁹ Ná jee barabat duó kéñjá ná túmná kâbíye idíñj ná

kwa sí puyu naŋ si dém wəyyés jági ²⁰Pilat namá asi keer âl nás yeeŋ sis in kuwá áláŋ íssa sí kundíya ²¹Yeeŋ namá ʉrú kaldénjí ná in kámija kuldábu lés jaldó kádábu lés jaldó ²²Pilet namá kí asi keer píŋí nás in kúwá kánŋi naa kaa jənɪ piyá, ká dée lé əri péllét ása áumbo baa áláŋ déín kawe, naa bá innâŋ eŋŋa ká báŋ déliŋ əldí námá undí ná jee ²³Maraŋ kí urúŋ dan namá təbəŋa káwe ásáŋ bá káldá buu lés kaw gýa namáŋ mámáŋ kós si kelle, ²⁴Pelet namás tina áláŋ sii əri it piyá âl yieŋ kewli ²⁵Yé namá ila duó sí algí júndí âl túmná kabíe âl kwa sí puyi naŋ si dém alji él .maraŋ yé namás íssa saa sis yieŋ sí júndí nás káldá buu lés káldul ²⁶In nálaŋ asá íss kárgí tíeŋi namá simon saríre sis kábé âl déeŋ éllé kéká ná deém kárí tíeŋi namá ye sí káldábu katabe ná Ísa-sí kari lútíŋi ²⁷Kwáŋ dáldá ila báldáŋ dió namá yíaŋa kaiŋ ná kóméŋi naŋ muníŋ kawenjí ²⁸íssa namás jaiŋo juraſilimíŋ yáŋa dúŋ ʉnŋ abomba,ása kíeŋ súrŋá na kíeŋ dogólá sis bomal ²⁹Iláŋ ná kila ótanjá jitiŋa júítíyá áyí sáŋ biŋa sí iŋŋi idíŋ soŋ ila âl úndul kwa áláŋ in əŋŋal bora patá âl kila yáŋa lé píŋjíti âl barunja gé na dogóláŋ tonjé âl tóríŋ á baweba na kānsu kila âl tóríŋ bara ás ínnie ba ³⁰Ila tin lé kwa bá síŋ púŋá sí in əŋŋal âl dáiŋ írí báwi na ɻoráŋá sí básiŋ in əŋŋal áyí saa bám ³¹Iláŋ mámáŋ ayí saa ka sí kawe alá duldí pattâ aŋ niná in kurú kírō kí seŋ see áisáŋ bá ila lé soŋa káwal ³²Dii dog kwa kerŋa aw kayíŋ janniyána,nás kárgíŋi áláŋ kí íssa saŋ arrá kawe ³³Ila lóó asá Ísa sis keŋé áláŋ déle kawe ila lóó asá íssa[jesus sí keŋé namá in káríŋi golgól,"lii namás kí jannióna ará kádábu lés káldul namás tíŋ sí déŋ dóŋá súrulé káldul naa díŋ sí dóŋá goróŋ erre ³⁴Ísa namás in kwá báa yeeŋ sí ápeŋ jáa iláŋ ná yieŋ ás kalŋa kayi ná kawe,káldaga namá díeŋ tâs léé s kurúŋás kabíye ³⁵kwa namá káré ná kawle na sábáŋa təbəŋa kuráŋa kuwá nás ye sis báŋ kawe yieŋ namá in kee ,yé námáŋ si kwa sí jopol kasá déeŋ sur sí jopó abá yé mámáŋ wúón jáso duŋo -ii ,na ilayi âl jáŋó³⁶Na káldaga namás bájas káwe namá kelle nás Ísa-sí kira rayáŋa kaníye ³⁷Namás in kowe abá yawúdáŋ ába kuri jaŋ bás díŋ suur jopó ³⁸Namás déeŋ iríŋ ere gara káldul ná in rímeŋ káwe in yawúdáŋ ába kuri -ii ³⁹Kila jannón díg asá káldábu lés káldul namás já ná íssa sí ɻayíŋ jí bat kál jáso duŋo jaŋ ?kál díŋ suur na kiŋa sis jopó ⁴⁰Ila jannín keer namá ye sí gúrgúreŋ piyá jí bát kál wáo sí káli jaw,náyi jí dog kí wáyí in kádé niná yee sí ⁴¹Kí káíŋ údóŋá náyi in náŋ kawe maraŋ in duó janní áskeba ⁴²Ilya ila duó namá in kwá abá díŋ kuriŋ lé jago bás dúŋ lónjolal ⁴³íssa namá in jáwí ká kí see gís ámiŋ jí sí ,ottó báŋ kí gi kolnyáŋ dió kaŋ ⁴⁴Ísáŋ wayíkí duŋéŋ sibír namá lóó díkó eŋŋa namá indálaŋ kéká namaŋ tin iiŋ pago ⁴⁵Iláŋ nás duŋé júmíŋi.indálaŋ sitára namá túllé táríŋ

karriŋo ⁴⁶Îsa namá kí kuro in kwá báa,ká kúíŋ kuo ji gî anni álbá issa in dálaj kwá namá waiy ⁴⁷Kałdaj pírín t̄abu âlbá əri jájíla âl eŋja namás wáo sis assó piyá namá in kwá kí seŋ see in duó wáriŋ kéké ⁴⁸Kila kwa âl déiné kéle ná kísíŋul namá əri it kaŋile âl eŋja yieŋ namá kwa nyéét ógoŋa kałdul ná kéké ⁴⁹Maraŋ kila kwa nyéét asá ye kałŋaiŋi naŋ kila yáŋa âl kéké galíl arrá kéle namá kara káré ná kila údóŋá sí kawle âl indeli ⁵⁰Îsáŋ jurí,inné namá duó díŋ kéké ná in kařiŋi ísip kařiŋi yé dog yawádáŋ sagalíŋ kwa lé kéké ye' dog duó tulé kéké naŋ dog wáriŋ kéké ⁵¹Yé yawádáŋ kwáŋ jasi na tárrí sí úríní na yé aramat is kéké âl júdáŋ dem áŋŋá naŋ wáŋ kúraŋ sí janna⁵²yé ísip namá pelet nyáŋá nás in kwá áláŋ íssáŋ kuul kaníyal ⁵³ísip namá íssáŋ kuul bawa nás kí harílín kapan niwo nás yená ná ila turba lé jáá âl tarru lé kayé alá délé tóriŋ délé duón kul ás kúlpulba ⁵⁴Na in soŋ namá ásileŋ jâŋ soŋ kéké,asá moŋáŋ soŋ si daŋki piyá ⁵⁵Kila yáŋa âl galíle káiŋ ná kí issa ará kélle namá kí ísip biŋ kéké ila turbalé âl yé issa sí luppu ⁵⁶Ilya kila yáŋa namá tóŋ kaŋiy nás muriŋa na súlás ásileŋ káwe,maraŋ yeeŋ namá éllé kámáŋi iláŋ ná moŋáŋ soŋ kéké naŋ yeeŋ bálisí baŋi káwe njí

Magara 24

¹Îsa'ŋ sallâ jeŋi soŋ kólínj waar waŋ lé kí subúŋ súŋ kila yáŋa kila âl si kíeŋ muriŋa asá ásileŋ káwe ná túrbá kéké ²Namá kumé ila dító asá kíye tueba sis kumé namá kumé nás muŋ gúluŋ eŋja ³Maraŋ abá dió kaříy lonŋpii íssáŋ kuul sí walá ákum bé ba ⁴Ila tin lé asá yeeŋ sis kálítá ,namá kwa ɻw pétiŋ si katane nás juriŋa nis teyás kaiŋi inná kuyiŋi júlmóla ná kéle díeŋ túga káré ⁵Yáŋa sí namá kaři tío namá dúu súŋjúm káyíŋi maraŋ kila kwa namá in kíŋul káŋi ná sálláŋa sí wayi tóláŋ dió bówēl ⁶Îsa inné áke ba yé láwla si,yéé káyí saa lóngal ayi gís kwá âl kí yéŋ galíl báŋá ⁷Ná gís in kuwá dułdij kwé sí áláŋ bá kwa kátiŋa kwá sí dóŋa kaye námás káldá bułés kałdul kí soŋ ga iis idó námás jáwla ⁸Ilya yieŋ sí namá ila belé t̄abáŋ lóngola ⁹Ilya albá yieŋ túrbá káyíŋ a káyíŋe namá kila údóŋá nyéét kúrémiŋa sí na kwa kerja sis kwá ¹⁰Na kila yáŋa namá aniŋ káŋi moo mijdiла duŋo,na moo yagúbíŋ íya,na yáŋa kila âl keyeŋ ará kéle nás in uú kúré miŋa sis kuwe ¹¹Maraŋ kila kúrémiŋa yáŋa sí see ákéyé ba idíŋ nás kila yáŋáŋ belés in lóngí tíeŋi âl bá iři hóyi ¹²Maraŋa paturo sí namás ayi dadí díŋ sii eŋja namás wáriŋ jáwula ná túrbá saŋ kíyá,albá yé ináŋ tibiŋ eŋja namá jágíla harílín jurri sí kí déŋ suur in dálaj puturo namá déeŋ tóŋ yaŋá nás pírjeŋ pii kayi ná

eŋj¹³Imesíŋ dórra na ila soŋ lé dog namá díeŋ dó kwa ɻw kaiŋ ná imes éllá kəníní,ila elle imes ná kí jurusalam mella ossan díŋ sii tâs lés kaiŋ¹⁴Na yieŋ namá kayíŋ ná díeŋ tâs lé kírsaiŋí âl iŋŋi¹⁵Indálaŋ âl yieŋ kaiŋ ná kíssiŋi naŋ gore káwéŋí,isa namá êl ná kéyeŋ ará kíloŋe¹⁶Maraŋ yeeŋ sí namá ɬri kee ná júndí ba áláŋ yee kiwe¹⁷Yé namás in iŋo bí kánji ná baŋ ná gore baw âl biŋoŋ?yieŋ namá séŋ giŋ káré ná wajíŋa kirsul¹⁸Kila kwáŋ dió díŋ ná in káriŋi kilpas namá in iŋo jí jurisalam bál díwô jaŋ nás kin ɻdónjâ sí ás jalun̄ ba âl kin soga lé iŋi¹⁹Yé namá in iŋo ,na ka gé âl iŋi?yieŋ namá in kwíye,áŋ ɻdónjá kila âl si ísssa alnazeris sis iŋi ,yé domoŋ duŋo kéká kí déeŋ belé na kí déeŋ táří kakíre âl wuón̄ na kwa nyéétéŋ tăbúŋ píyéŋ²⁰Págíŋa appâŋa na káiŋ sábáŋá tăbuŋa kuráŋa kwá âl si ye sí kí wayí si kándé naŋ si káldábu lés káldul²¹Maraŋ kí bás inkayí gelin̄i âl yé kéká áláŋ si isirálíŋá sí jópó,na iři keer ákeba in ottô kékéŋ sogáŋ iis lé-ii âl kin ɻdónjá iŋŋi²²Na kila lé soŋá káiŋ aboŋa díi namás kundíye ásáŋ yieŋa sí pírjeŋ káa,natôŋ soŋ lé namá túrú bá kékéŋ²³Maraŋ déeŋ wayitól ás kumdérm ba,yieŋ namá kélé nás in áŋjé âl si yieŋa sí melega lónjile in áŋjé âl yé sálái²⁴Namá káiŋ ampára dííŋa ádéŋ kâ ná túru keŋé namá indálaŋ kúmbé álbás yáŋas áŋjé namá in áŋjé maraŋ ye á kágl̄a baa²⁵Yé namás in kuwá yé bí díeŋ kaa ulin̄i na kíeŋ kilmaŋa aiy nyoŋ kégé gâl ásáŋ see jáyi baŋ kila beléŋá lé âl kwa wee²⁶In ákéká bá jáso duŋo áláŋ kila ɻdónjá lé míneŋ eeŋ áláŋ kékéŋ galan̄a daó kárí?²⁷Míŋ si mûsáŋ domboreŋa lé tuŋa namaŋ nyáŋa ná domoŋ kwáŋ domboreŋa lé nyéét pago namás kila ɻdónjâ ará ráŋá âl wúoŋ domboreŋa toya lé kaiŋ²⁸Asá bá ila elle lés daŋki káwe âl yieŋ délle kəníní,isa namá in piyá âl yé díelé kara píŋjiti²⁹Maraŋ yieŋ namás kí díŋ ragasa karíŋie âl kí giŋ kōŋ idíŋ ná lóó nyáŋa áláŋ dułé puyí y' namás ké geŋ kándul ná kékéŋ áláŋ kóŋal³⁰Ila tin lé âl yé kí kila kwa kaiŋ ná dárá káwíŋi áláŋ nuŋ kámýal ,yé namá karaŋ bawa nás asó piyá,namás duŋi ná yeeŋa sí ínní³¹Indálaŋ kíyeŋ káŋi namá palíŋé namá kíwé yé gal namás káŋi ɻŋa³²Namá suur sí in kíŋul kilmaŋa aiy gî simó iŋŋi ila tin lé âl gís yé dóra risiŋo nás wúoŋ dombore toyáŋ ará ráŋá³³In nálaŋ pétiŋ albás kawle namá jurusalam kawŋi idé namá ísáŋ kurémiŋa wiye na ɻw na kwa kerŋa âl lóó tog kéréliŋi ,³⁴Ná in kámiŋa in ɻu taran̄ see lonŋpiŋ taran̄ láwla si nás simon sis lónjola³⁵Ila kila kwa iw namás iři it sii áŋjé âl yieŋ dóra kágiile na yieŋ Ísa sí aiy kíwé âl si karaŋ duŋi³⁶Ísa kékéŋ majira sis lónjola ,ila tin lé âl yieŋ kaiŋ ná kírsiŋi ɻdónjá kísiŋi ísa namá êl ná díeŋ túle kera namás in kuwá ɻw ná ɻpiŋ kékéŋ baŋ³⁷Maraŋ yieŋ sí namás ammí táwo nás in díó kaiŋ âl allater³⁸Ísa namás in kuwá ,káŋ ɻuŋi nás mamí tiyél?káŋ ɻuŋi

ná sélá duó sis gílas bawu? ³⁹,Kúíj koja na tarja baǵíl ká aŋ. Bómmóla mólo gí alater karu na nínó ás kee ba áila bí ka bałuŋ" ⁴⁰Ālbá yé déeŋ belé in sí kuwá namás kékéŋ koja na tarjas palí ⁴¹maraŋ asá yieŋ káyíŋí ná bát see ákélinjí baa iláŋ ná yieŋ sí kilmaŋá simmiŋ á jándítí ŋíba ,Ísa namá iŋo bí ínné əri jámíŋ bayiŋ sá? ⁴²Yieŋ namá púún jútój əri kaníe ⁴³Yé namá tío ná díeŋ əbúŋ amí ⁴⁴isa namás in kuwá,bá yéé kékéŋ áyí saa ká biŋa sí waa asá kí biŋa káyíŋá .iri bii əri bá awá ná in eeŋ niná albá dúíŋ músáŋ dombore lé na domboreŋa kerja lé rímeŋ iŋŋi ⁴⁵Ilyá ísa namá kékéŋ təbəŋa pałí,áláŋ wáŋoŋ domboreŋa toyáŋ ará kərúl ⁴⁶Yé namá yieŋ sí in kuwá in əri itti ál wáŋoŋ domboreŋa toyáŋ dió rímeŋ eŋŋa jáso dūŋo áláŋ bíleŋ eeŋ námás soŋ iis síŋ dió sállá eeŋ ⁴⁷,na túbeŋ jeeŋ na kətíe ŋáŋ jássø kwa sí míŋ jəruselam kí kékéŋ kona káwú líyal ⁴⁸Bí kin údójá kúŋí kuwá baŋ ⁴⁹Na ká anni áyí sáŋ kila ótápá ádeŋ áa ál dúíŋ báa jassa maraŋ bá dám bōŋ namaŋ gí síŋ írí kuro ádeŋ káwal⁵⁰ísa sis jawíl káríye albás yé yeeŋ sis basanáŋ dáŋki pago.yé bá kékéŋ koja írí jági namás bora patá piyá ⁵¹In nálaŋ albás yé bora patás payéŋí ,in dálaŋ namá kabé nás jawíl káríye ⁵²liya majira namá ye sí baǵí káwe namás káyí ŋuul ná kí kilmaŋá simiŋ jərusilem kwuŋ̊e. ⁵³Yieŋ namá níŋ toŋ teyá lé káŋŋ nás wáºo sí asó kawenji

---